



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobkyně: **Bc. B. S.**, proti žalovanému: **Úřad práce České republiky (krajská pobočka pro hlavní město Prahu)**, se sídlem Domažlická 1139/11, Praha 3, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 10. 2019, č. j. 18453/2019/AAL, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 7. 4. 2020, č. j. 1 Ad 10/2020 – 12,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á**.
- II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Podanou kasační stížností se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhá zrušení v záhlaví označeného usnesení Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), kterým byla jako nepřipustná dle § 46 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), odmítnuta pro nevyčerpání řádných opravných prostředků její žaloba proti shora uvedenému rozhodnutí žalovaného.

[2] Rozhodnutím žalovaného nebyla stěžovatelce dle § 2 odst. 2 a § 3 odst. 1 písm. c) zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“), přiznána dávka mimořádné okamžité pomoci z důvodu hrozby vážné újmy na zdraví.

[3] Podle § 5 s. ř. s. se lze ve správním soudnictví domáhat ochrany práv jen na návrh a po vyčerpání řádných opravných prostředků, připouští-li je zvláštní zákon, pokud nestanoví tento nebo zvláštní zákon jinak. Žalobce se tedy nemůže úspěšně domáhat soudního přezkumu správního rozhodnutí tehdy, pokud v žalobě označí a předmětem přezkumu učiní rozhodnutí správního orgánu „v prvním stupni“, ledaže by procesní předpisy správního řízení podání opravných prostředků proti takovému rozhodnutí neumožňovaly. O takovou věc se v daném případě nejedná.

[4] Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že stěžovatelka si žalobou napadené prvostupňové rozhodnutí převzala dne 6. 11. 2019 a dne 13. 11. 2019 proti němu podala odvolání.

[5] V situaci, kdy žaloba směřuje proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, proti němuž zákon připouští uplatnění řádných opravných prostředků, je zcela bez právního významu, zda byl opravný prostředek fakticky podán nebo nepodán, či zda byl podán včas. Podstatnou v dané věci je totiž skutečnost, že stěžovatelka učinila předmětem soudního přezkumu rozhodnutí správního orgánu prvního stupně.

II. Obsah kasační stížnosti

[6] V podané ručně psané kasační stížnosti stěžovatelka brojí proti shora uvedenému usnesení městského soudu. Z jejího obsahu lze dovodit, že soud měl žalobu věcně projednat a rozhodnutí žalovaného o nepřiznání dávky v hmotné nouzi zrušit. Stěžovatelka se totiž dlouhodobě nachází ve finanční nouzi, bez stálého bydlení. Již 553 nocí spí v Praze na ulici, má zdravotní potíže (vysoký tlak, bolesti páteře, bolesti kolen, otoky nohou).

[7] S ohledem na to, že se již 16 let nachází ve hmotné nouzi, má za to, že je osvobozena od hrazení soudních poplatků. Uvádí, že o zástupce pro řízení o kasační stížnosti nemá zájem.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil přípustnost kasační stížnosti a konstatuje, že tato je podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), osobou k tomu oprávněnou (§ 102 s. ř. s.).

[9] V souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. musí být stěžovatel v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem, to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Vyjádření stěžovatelky, že nemá o zastoupení zájem, je proto pro řízení před Nejvyšším správním soudem zcela irelevantní. Soud by měl stěžovatelku vyzvat k doložení povinného zastoupení, resp. s ohledem na skutkové okolnosti věci a předmět sporu ji poučit o možnosti podat návrh na ustanovení advokáta. K tomuto kroku však z níže uvedených důvodů nepřistoupil.

[10] Účastníku řízení lze ustanovit zástupce tehdy, jestliže jsou kumulativně splněny dvě podmínky: 1) jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, a 2) jestliže je to nezbytně třeba k ochraně jeho zájmů (§ 35 odst. 10 s. ř. s.). Řízení v této věci (dávky pomoci v hmotné nouzi) je od soudních poplatků ze zákona osvobozeno, a to podle § 11 odst. 1 písm. b) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. To však samo o sobě nezabývá soud povinnosti zkoumat naplnění podmínek stanovených jak v § 36 odst. 3 s. ř. s., tak v § 35 odst. 10 s. ř. s.

[11] První podmínka je odvislá od splnění předpokladů pro osvobození účastníka od soudních poplatků, což znamená, že doloží soudu nedostatek prostředků a že se nebude jednat o zjevně neúspěšný návrh. Druhá podmínka pak spočívá v tom, že je zástupce třeba k ochraně práv navrhovatele. Proto i zde je třeba, aby se soud nejprve zabýval otázkou zjevné úspěšnosti (neúspěšnosti) tohoto návrhu.

pokračování

[12] Ze soudního spisu NSS ověřil, že stěžovatelka žalobou napadla rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, proti kterému je přípustné podat odvolání, o čemž byla stěžovatelka řádně poučena (viz rozhodnutí žalovaného na č. 1. 6 soudního spisu), a odvolání také podala.

[13] Takovou žalobu soud dle dlouhodobé a ustálené judikatury NSS odmítne podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (viz např. rozsudek ze dne 12. 5. 2005, č. j. 2 Afs 98/2004 - 65, č. 672/2005 Sb. NSS). Podmínku vyčerpání opravných prostředků ve správním řízení před podáním žaloby k soudu je nutno vnímat jako provedení zásady subsidiarity soudního přezkumu a minimalizace zásahů soudů do správního řízení. To znamená, že účastník správního řízení musí zásadně vyčerpat všechny prostředky k ochraně svých práv, které má ve svojí procesní dispozici, a teprve po jejich marném vyčerpání se může domáhat soudní ochrany. Soudní přezkum správních rozhodnutí je totiž koncipován až jako následný prostředek ochrany subjektivně veřejných práv, který nemůže nahrazovat prostředky nacházející se uvnitř veřejné správy.

[14] Naplnění shora uvedených důvodů není v projednávané věci sporné a kasační stížnost stěžovatelky lze proto podřadit pod návrh, který nemůže být zjevně úspěšný ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s., jak vyplývá i z judikатурních závěrů, které NSS podrobně shrnul v rozsudku ze dne 29. 6. 2011, č. j. 1 As 51/2011 - 135, v němž uvedl: *„Uvedenému pojmu lze proto podřadit takové návrhy, jejichž neúspěšnost je bez jakýchkoliv pochybností a dokazování zcela jednoznačná, nesporná a okamžitě zjiřitelná. Takovým „zjevně neúspěšným návrhem“ může být např. opožděně podaná žaloba, opožděně podaná kasační stížnost; návrh na prominutí zmeškání zákonné lhůty, kterou nelze prominout; návrh, který je výslovně (bez meritorního posouzení, povahy žalobou napadeného úkonu) vyloučen z meritorního přezkoumání (...).“*

[15] V takové situaci by bylo zbytečné stěžovatelku poučovat o možnosti požádat o ustanovení zástupce. Taková žádost by zjevně nemohla být úspěšná, neboť zjevně neúspěšná je i samotná kasační stížnost. Zároveň by u takto zjevně neúspěšné kasační stížnosti bylo i vzhledem k postavení stěžovatelky, uváděnému v kasační stížnosti, zbytečné ji vyzývat, aby dodala plnou moc udělenou advokátovi.

[16] Ze všech shora uvedených důvodů soud stěžovatelku nevyzýval k doložení povinného zastoupení ani netrval na doplnění všech nezbytných náležitostí kasační stížnosti.

[17] Napadené usnesení městského soudu netrpí vadou podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost zamítl podle § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou. Stěžovatelce však nic nebrání v tom, aby podala žalobu proti pravomocnému rozhodnutí v této věci, tj. proti konečnému rozhodnutí odvolacího orgánu.

IV. Závěr a náklady řízení

[18] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud v souladu s § 110 odst. 1, větou druhou, s. ř. s. podanou kasační stížnost zamítl. O věci rozhodl bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 s. ř. s., dle kterého o kasační stížnosti rozhoduje NSS zpravidla bez jednání.

[19] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1, větu první, s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterých nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatelka v soudním řízení úspěch neměla, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému v řízení nevznikly žádné náklady řízení. Z uvedených důvodů soud rozhodl, že žádnému z účastníků se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. května 2020

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu